

OBRTNI VESTNIK

strokovni

ligo in napredek slovenskega obrtništva.

Državna licejska knjižnica
Ljubljana.

cetrletno 12 »
posamezna številka 2 »

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.
Uredništvo in upravištvo: Ljubljana, Dunajska cesta 20.

silo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
Znoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Celju in
slovenskih obrtnih društev.

Cene inseratom:

Pri 1× objavi 1/1 str. 1000 K
» » » 1/2 » 500 »
» » » 1/4 » 260 »
» » » 1/6 » 140 »
» » » 1/10 » 75 »
Pri 12kratni objavi 5% pri
24kratni obj. 10% popusta.

IV. letnik.

V Ljubljani, 1. septembra 1921.

Štev. 17.

Industriji, obrtu in trgovini Slovenije!

Misel, sprožena po vaših stanovskih organizacijah, se bliža svojemu uresničenju: 3. do 12. sept. 1921 se bo vršil prvi veliki semenj v Ljubljani. — Ni treba poudarjati velikega pomena te prireditve za vso našo industrijo, trgovino in obrt. Z veseljem ste svoj čas pozdravili namero prireditve in s tem pokazali, da se polno zavedate velike njene važnosti in velike koristi, ki jo morejo donášati veliki semnji našemu gospodarstvu. Poziv k razstavitvi vzorcev je našel v Vaših vrstah mnogobrojen odziv. Besedam je sledil krepak čin! — Sedaj pa je tudi na onih, ki jim letos še ni bila prilika razstaviti na velikem semnju, da s svojim posetom posvedočijo, da gre tu za vzajemne koristi celokupne naše industrije, obrta in trgovine. Stanovska dolžnost vsakega industrijalca, obrtnika in trgovca je, posetiti prvi naš veliki semenj! Izpolnitev te dolžnosti mu donese tudi praktične koristi. Saj je industrijalcu, obrtniku in trgovcu tudi v našem delu države treba pregleda in vpogleda, kaj more nabaviti doma v Sloveniji, pa tudi v drugih delih naše države. Prilika mu bo obenem spoznati, kje smo že na zadovoljivi stopnji, pa tudi kje trebi zastaviti moči za izboljšanje obstoječega in za stvarjenje novega. Prilika pa mu bo tudi priti v osebni stik s stanovskimi tovariši iz cele države, navezati nove stike in utrditi stare vezi. — Jako priporočljivo je, da obrtne zadruge in trgovski gremiji prirede skupne posete semnja. Naj bi sejmski dnevi družili v Ljubljani vse naše industrijalstvo, obrtništvo in trgovstvo! Naj bo prvi veliki semenj v Ljubljani početak novemu velikemu razmahu celokupne naše industrije, obrta in trgovine! —

V Ljubljani, dne 24. avgusta 1921.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

Uspešno delo poslancev glede osebnih davkov.

Po zakonu o osebnih davkih je bilo določeno, da so davkoplačevalci, katere zadeva pridobnina in dohodnina, sodelovali pri odmerjenju in prirejanju teh

dveh davkov. Sestavljati je bilo posebne komisije, katerih polovico članov so izbrali davčni obvezanci sami. Davčne komisije, tako pridobninske komisije kakor komisija za dohodnino, so bili jako važni organi za davkoplačevalce. Nad dve leti smo pri nas v Sloveniji pogrešali delo teh komisij, katere je ukinita Narodna vlada za Slovenijo pričetkom leta 1919. Gotovo je, da bi bilo mnogo nevolje in pritožb odpadlo v krogu davčnih obvezancev, da so obstojale in poslovale te komisije, v katerih sodelujejo odposlanci prizadetih strank. Naše trgovske in obrtne organizacije in korporacije so spriče mnogih pritožb, katere so prihajale iz vrst trgovcev, obrtnikov in industrijcev glede na postopanje davčnih oblastev še preteklo zimo nastopile smotreno po shodih in v spomenicah z zahtevo, da se zopet vzpostavijo davčne komisije za pridobnino in osebno dohodnino. Priznati se mora, da so se poslanci takoj zavzeli z vso odločnostjo za to upravičeno zahtevo davkoplačevalcev. Potegovali so se za te komisije, katere so posebne važnosti za trgovce, obrtnike, industrijce, sploh za vse one osebe, katere ne žive od stalnih prejemkov, z vso vneto tako dolgo in tako dosledno, da je finančno ministrstvo, upoštevajoč predloge naše finančne delegacije v Ljubljani, ustreglo tej zahtevi. V začasnem zakonu o dvanajstlinah je določeno, da se aktivirajo zopet pridobninske in dohodninske komisije. Sestava teh komisij se izvrši tekom leta 1921 tako, da prirede dohodnino za l. 1921 in odpravijo zaostanke prejšnjih let ter da naposled odmerijo občno pridobnino za leti 1922 in 1923. Za kupčijske in obrtne davkoplačevalce prinaša začasni zakon o dvanajstlinah posebno važno določilo glede občne pristojbine, torej davka, ki ga plačujemo od trgovanja in obrtovanja. Za bodočnost počeni z l. 1922 se določi za občo pridobnino glavna kontingentna svota, t. j. postavi se svota, katero bo vsem davkoplačevalcem skupaj plačati pri nas na občni pristojbini. Tako se bo občna pridobnina zopet odmerjala v smislu določil zakona o osebnih davkih. Za obrtne in trgovske davkoplačevalce pomenja ta novost pridobitev velike praktične vrednosti. Navzgor se postavi meja za obdačitev. Porazdelitev na posamezne okraje izvrši deželna pridobninska komisija v Ljubljani, katera prevzame posle nekdanje kontingentne komisije. Kontingentna komisija je imela v Avstriji sedež

na Dunaju in je poslovala za celo Avstrijo. Nova komisija bo poslovala za Slovenijo. Odmera pridobnine pa se bo vršila po pridobninskih komisijah v političnih okrajih za davkoplačevalce III. in IV. razreda. Za davkoplačevalce I. in II. razreda bosta dve komisiji, ena v Ljubljani za bivšo Kranjsko, druga v Mariboru za bivšo Štajersko in Koroško. Važno novo določilo za naša gospodarska podjetja je sledeče: Davek na poslovni promet, dejansko plačan v poslednjem letu, se smatra za režijsko postavko in se ga torej ne sme prištevati k čistemu dohodku podjetja. Predmetni predlog je za Slovenijo stavila v utemeljeni spomenici naša trgovska in obrtniška zbornica v Sloveniji. Glede invalidskega davka je položaj precej isti in bo na mestu tudi glede tega davka izdati enako določilo. Glede dohodnine je določeno, da pričinja pri letnih dohodkih 10.000. Meja je s tem postavljena znatno višje, vendar za sedanjo slabo vrednost denarja po naši sodbi še ne dosti visoko. Vedno še zadeva široke kroge, ki kakor manualni delavci in mali uslužbenci ne spadajo pod ta davek. Predlogi so bili za višjo. Glede plačarine prinaša zakon o dvanajstih tudi nova določila, ki pomenjajo odločno izboljšanje lanskega položaja glede zasebnih uslužbencev. Cilj pa bi moral biti glede tega davka, ki je le v Sloveniji in v Dalmaciji, da se sploh odpravi ali pa prične obdačba pri 120.000 K, ki sedaj komaj odgovarjajo vrednosti stare plače 6400 K. Po staremu zakonu je plačarina pričnjala pri plači letno 6400 kron.

Zloraba stanovanjske naredbe napram obrtnikom.

Priobčili smo že obilo pritožb proti temu, da so nekateri hišni gospodarji pretirano izrabili ugodnosti, katere jim nudi kraljevska uredba od 21. maja 1921. Zlasti med malimi obrtniki je nastopilo znatno razburjenje, ker ne morejo brez bistvenega povišanja cen svojih izdelkov prenesti novih najemščin.

Stanarinski problem je eden najdelikatnejših problemov povojne dobe. Blagor mu, kdor ž njim nima posla. Tistega pa, ki ga je nesrečna usoda obdodila, da mora odločevati glede stanovanj in stanarin, bolj obžalujemo, kakor onega rimskega učitelja, ki se je bridko potožil: »Kogar bogovi sovražijo, tega so napravili za učitelja«.

Kakor v vseh najtežjih socialnih vprašanjih, kjer je krivica ravno to, kar je za drugega pravica, tako smo stalno priporočali tudi glede vprašanja stanarin, da naj bi vlada našla ono srednjo linijo, ki bi na eni strani omogočila hišnim gospodarjem, da živijo, da popravljajo svoje hiše in bi vendarle še koga zvalila, da se odloči za zidanje, na drugi strani pa uvaževala tudi bedo najemnika s fiksnimi prejemki in težki položaj obrtnika in trgovca.

V tej situaciji se nam vendarle zdi, da je uredba od 21. maja 1921 kolikor toliko zadela srednjo pot. Ni namreč pravična obdolžitve, da so n. pr. obrtniki na milost in nemilost izročeni gospodarjem.

Res je, da naredba ne označuje, za koliko se največ sme najemščina obrtnih prostorov povišati. Tako maksimalno mero, ki bi s tem sama od sebe postala minimalna mera, je z ozirom na veliko množino momentov, ki jih je treba pri obeh strankah upoštevati,

naravnost nemogoče najti. Zato veli člen 9. naredbe: »Pri drugih najemih, kjer predmet ne spada v kategorijo najemov za stanovanje, se pušča lastniku prostost, da se pogodi za najemnino. Če se lastnik z najemnikom ne more pogoditi za višino najemnine v mejah te uredbe, je pristojno stanovanjsko oblastvo.

Ke se določa najemnina v takih primerih, je treba upoštevati ekonomski položaj in življenjski način najemnika in lastnika zgradbe, napredovanje obrta in podjetja, ali opravljajo obrt slabše situirani, nadalje krajevne razmere, kvaliteto zgradbe, interes prebivalcev dotične občine, ki morajo biti zadosti zaščiteni v razmerju proti tujcem. Nadalje mora oblastvo pri odrejanju najemnin upoštevati ali in koliko je bila najemna imovina oškodovana med vojno ali po njej in najemniku vzeta možnost, da bi jo bil užival v celoti, ali da je imel zaradi tega kakršnokoli škodo.

Če je lastnik podjetja, ki je hkrati lastnik zgradbe, v kateri je podjetje, to podjetje prodal, preden stopi v veljavo ta uredba, ob pogoju, da ostane kucec v zgradbi, v kateri je podjetje, kot najemnik za izvestno najemnino, te le-ta ne sme zvišati po tem členu, nego ostane v veljavi po prvotni pogodbi.

V smislu citirane naredbe in člena 7. pravilnika pokrajinske uprave od dne 26. julija 1921 določi torej najemnino pristojno stanovanjsko oblastvo, ako je lastnik in najemnik ne bi mogla sama pogoditi za višino najemščine.

Zvpet enkrat vidimo, kako prenačljena je kritika od strani sicer precej preudarnih poročevalcev, ki pa se ne potrudijo, da bi šli vprašanju na dno. Iz cit. člena 9. je razvidno, katere okoliščine more stanovanjsko oblastvo upoštevati, kadar je poklicaio, da reši stanarinski spor. Kdor pazljivo prečita zlasti drugi odstavek člena 9., razvidi, da je v posebnih razmerah stanovanjskemu oblastvu mogoče, da povišek omeji tudi pod štiri ali trikratni predvojni znesek najemščine.

Kričanje, ki je tudi sicer jako površno in krivično, ker popolnoma pozablja, da ima stanovanjsko vprašanje dve plati, bode na mestu šele, ako bodo razsodbe stanovanjskega oblastva krivične. Vemo, da bosta navadno z razsodbo zadovoljni obe stranki, vendar pričakujemo, da v večini slučajev zadene pravično sredino. Temu treba samo še dodati, da o sporih ne bodo odločali državni uradniki, ampak avtonomne komisije.

Konferenca inspektorjev dela.

Popolnoma neopaženo se je vršila od 17. do 21. t. m. v Slavonskem Brodu letna konferenca inspektorjev dela. Ta ustanova, znana v bivši Avstro-Ogrski pod imenom obrtno nadzorništvo, sedaj preurejena pod imenom inspekcija dela (inspekcija rada), se je v kratki dobi enega leta razvila v močno organizacijo, ki ima v vseh delih države svoja središča. V Srbiji obstoje 4, v Bosni 4, v Dalmaciji 2, v Vojvodini 2, v Sloveniji 3 in v Hrvatski in Slavoniji 1 inspekcija dela. Razun v slednji, se je v vseh drugih pokrajinah že ugotovilo približno zadostno število teh nadzorniških oblasti; žalibog v Hrvatski in Slavoniji inspekcije dela še ne poslujejo v predvidenem obsegu — zamišljenih je v tej pokrajini pet inspekcij dela — ker primanjkuje tehnično izvežbanega osebja.

Na omenjenem kongresu so bili zbrani vsi inspektorij dela vse države, razun dveh iz Slavonije, ki sta bila zaradi bolezni odsotna. Na dnevnem redu konference sta bili dve točki: pravilnik za varnost delavstva v vseh obrtnih in industrijskih panogah in novi delavni red, veljaven za vse pokrajine države. Prvi predmet je najvažnejšega pomena tako za celotno delavstvo, kakor tudi za našo industrijo. S tem pravilnikom se je ustvarila enotna podlaga vseh varnostnih predpisov, ki so bili do danes v vsaki pokrajini različni, zaščitilo se je delavstvo po vseh podjetjih in po vseh pokrajinah po enotnem sistemu, kar bo izdatno olajšalo socialni položaj delavstva, ki nosi svojo delavno silo v nove kraje, a na drugi strani se bodo industrijska in obrtna podjetja postavila na solidnejšo delovno podlago. Seveda je tudi za vso državo enotni delovni red velike važnosti, ker se z njim v mnogih krajih odpravijo kaotične razmere delavnih pogojev.

Kongresa se je udeležil tudi minister socialne politike, g. dr. Kukovec, ki se je pri tej priložnosti podrobno informiral o socialnem položaju delavstva v vsi državi. G. minister je ugotovil soglasnost naziranj vseh inspektorjev dela, prav posebnost v pogledu neugodnega položaja industrijskega delavstva in socialnopolitičnih zahtev vsega delavstva.

Na kongresu se je ugotovilo, da je največje važnosti splošna zahteva, da se čimprej uredijo v vsi državi in v vseh podjetjih delavski zaupniki, in sicer v obliki, kakor že v Sloveniji in Bosni poslujejo.

Splošno je bilo mnenje, da je potreba nujna, da se odpravijo delavske knjižice in uvedejo za vso državo enkratne delavske legitimacije, da se zakonskim potom uveljavijo stalni in urejeni delavski dopusti, regulirajo razmere glede praznikov in da posveti država vajeniškemu vprašanju z ustanovitvijo vajeniških domov in urejenega vajeniškega pouka najresnejšo pazljivost in hitro od pomoč.

Nimamo nič zoper to, da se zboljša obrtniški delavstvu položaj, kakor bi radi videli, da bi se zboljšal tudi položaj revnemu malemu obrtniku. In ravno ako bi se gornja mnenja uresničila, da bi n. pr. moral ubogi mali obrtnik plačevati delavcu praznike in — dopuste, ne vemo, kam bi prišel! Delati bi moral za svoje pomočnike ponoči, da bi jim mogel to plačati. Mali obrtnik bo odločno proti temu, kakor tudi proti delavskim zaupnikom, ki vedno tako zaupno mesto izrabljajo pristransko in neobjektivno na škodo obrtnika, četudi sami nimajo nič od tega. Tudi delavske knjižice so potreben dokument za vsakega delavca in obrtnika. Kako se naj prepriča obrtnik ob sprejemu novega pomočnika o njegovi zmožnosti in preteklosti. Pa tudi pomočniku samemu ne kaže, da bi bil za odstranitev delavskih knjižic, ako ima v knjižici zabelježno od različnih tvrdk, da je bil zmožen in poraben. To bi prišlo le slabejšim močem prav! Vsak objektivni človek bo naše stališče zagovarjal!

Z Ljubljanskega velikega semnja.

O prostorih »Ljubljanskega velikega semnja« bo založil urad »Ljubljanskega velikega semnja« umetniško izdelane fotografske razglednice, ki se bodo prodajale za dobo semnja.

»Ljubljanski veliki semenj se otvori nepreklicno v soboto dne 3. septembra 1921 ob 10. uri dopoldne. Treba je vsled tega, da je vse blago, ki ga nameravajo posamezne firme razstaviti, najkasneje do dne 29. avgusta t. l. na sejmskem prostoru. Vsaka tvrdka pa mora svoje prostore najkasneje do dne 31. avgusta t. l. popolnoma opremiti.

Ministrstvo saobračaja je predsedništvu »Ljubljanskega velikega semnja« dovolilo, da smejo železniške direkcije v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in Subotici opremiti kolodvore in železniške vozove z reklamnimi tablicami za »Ljubljanski veliki semenj«.

Oficijelni katalog »Ljubljanskega velikega semnja« se te dni urejuje. Sejmski urad je razposlal posameznim razstavljalcem okrožnico, naj nemudoma javijo točno besedilo podjetja in vrsto izdelkov, katero razpečavajo. Sejmski katalog se izda v 20.000 izvodih in bo obsegal poleg zelo popolnega seznama razstavljalcev tudi vse kar je treba posetniku semnja vedeti. Inseratni del kataloga je že v tisku.

Prodajo sejmskih legitimacij in znakov za poset »Ljubljanskega velikega semnja«, ki upravičujejo do polovične vožnje po vseh železnicah kraljevine Srbob, Hrvatov in Slovencev in do brezplačnega vstopa v vse sejmske prostore za cel čas trajanja semnja, so prevzele med drugimi podružnice Jadranske banke v Beogradu, Zagrebu, Splitu, Dubrovniku, Kotoru, Metkoviću in Šibeniku, dalje podružnice Ljubljanske kreditne banke v Sarajevu in Splitu ter špedicijska tvrdka »Balkan«, delniška družba za mednarodne transporte v Beogradu, Zagrebu, Mariboru in Rakeku. Za Črnomoelj in okolico razprodaja sejmske znake Mestna hranilnica v Črnomlju. V Metliki razprodaja znake g. Leopold Grabrijan in Anton Rajmer. Za Ptuj in okolico je prevzela razprodajo legitimacij in znakov Pletarska šola v Strnišču pri Ptujju, v Cerknici pa gremij trgovcev. Legitimacija z znakom stane 100 kron.

»Ljubljanski veliki semenj« bo nudil popoln pregled vsega tega, kar poljedelstvo proizvaja in potrebuje. Ker tvori poljedeljsko prebivalstvo poglavitni sloj naše države, je bilo prirediteljem semnja na tem ležeče, da se ravno kmetijski oddelek čim najbolj izpopolni. Letošnja suša je sicer povzročila, da kmetovalec-razstavljalac ne more razstaviti vsega tega, kar bi drugače mogel in želel. Ne glede na to pa bo posetniku-kmetovalcu dana prilika, videti in kupiti na »Ljubljanskem velikem semnju« vse, kar rabi. Razstavljeni bodo vsakovrstni stroji, mlatilnice, čistilnice za žito, stroji za sejanje in za košnjo, vsakovrstne črpalnice, posnemalniki za mleko, garniture za mlino, različno poljedeljsko orodje kakor motike, lopate in drugo. V obratu bo tudi dvojica motornih plugov. Med kmetijskimi proizvodi bodo zavzemala odlično mesto naša dobra vina, zastopana pa bode tudi mlevska industrija, med, vosek, čebelarske pripravke in vsi drugi naši deželni pridelki.

Za »Ljubljanski veliki semenj« vlada širom naše kraljevine veliko zanimanje. Čujemo, da se v Beogradu pripravljajo za posetnike »Ljubljanskega velikega semnja« iz Srbije in Makedonije poseben vlak. Svojo udeležbo je med drugim prijavila tudi državna trgovska šola v Subotici, ki poseti »Ljubljanski veliki semenj« z vsemi svojimi gojenci.

Razstavišče »Ljubljanskega velikega semnja« dobiva vsak dan bolj popolno sliko. Stavbena dela so

izvršena in so razstavljalci že pričeli z adaptacijo in opremo dodeljenih jim prostorov. Na sejmišču se že montirajo razni stroji, ki bodo tekom semnja v obratu. Urad »Ljubljanskega velikega semnja« se je preselil začetkom tega tedna na sejmišče in bo mogel razstavljačim strankam iti v vsakem pogledu na roko.

Otvoritev poštnega in telefonskega urada na sejmišču z nazivom »Ljubljana-Veliki semenj«. Za čas trajanja »Ljubljanskega velikega semnja« od 3. do 12. septembra 1921 se otvori v sejmskih prostorih in sicer v prvem paviljonu od vhoda na desno začasni poštni in telefonski urad z nazivom »Ljubljana — veliki semenj«. Poštni urad se bo bavil s prodajo poštinih vrednotnic, s prejemanjem navadnih in priporočenih pisemskih pošilk in s sprejemanjem brzojavk. Telefonski urad bo priključen na telefonsko centralo Ljubljana I in bo posloval kot javna telefonska govornica ter kot posredovalec za morebitne postranske telefonske postaje, ki bi jih želeli posamezni razstavljalci v svojih razstavnih prostorih. Pisemskih nabiralnikov pa bo na sejmskem prostoru skupaj pet. — Eden bo pri poštnem uradu, ostali štirje pa se pridrijo v primerni razdalji eden od drugega na različnih paviljonih. Novi poštni urad dobi poseben krajeven in dneven pečat z besedilom »Ljubljana — veliki semenj (Ljubljana — Veliki sajam), ki bo veljal le za čas semnja. V poštnem uradu bodo zaposleni 4 uradniki in 2 služabniški moči. Posloval bo urad neprenehoma od 9. ure do 18. ure zvečer.

Vstopnina za »Ljubljanski veliki semenj«. Vstopnina za enkratni vstop v vse razstavne prostore »Ljubljanskega velikega semnja« bo znašala 5 Din. Do trajnega prostega vstopa pa upravičuje le legitimacija s sejmskim znakom, ne pa tudi vstopnica za sejmskim znakom so dobiti za 25 Din. pri sejmskih zastopnikih v vseh večjih mestih kraljevine in pa neposredno pri Uradu ljubljanskega velikega semnja. Za polovično vožnjo po železnicah upravičuje le legitimacijo s sejmskim znakom, ne pa tudi vstopnica za enkratni vstop. Da pri blagajnah na sejmišču ne bo gneče, se bo pradaja vstopnic za enkratni vstop po ceni 5 dinarjev poverila tudi nekaterim trafikam v mestu, kakor tudi Tourist Office-ju v Ljubljani, Dunajska cesta, ki oddaja tudi sejmske legitimacije z znakom.

Letno gledališče, »Park hotel Tivoli«. Da se posetnikom velesejma kolikor mogoče preskrbi tudi razvedrilo, se je koncertnemu oddelku Aloma Company posrečilo angažirati prvovrstne umetnike, kateri bodo nastopali vsak večer v letnem gledališču. Vspored bo v prvi vrsti umetniškega značaja, za kar nam jamči angažirano osebje. Vrt bo urejen po vzoru velikomestnih letnih gledališč. Otvoritvena predstava dne 1. septembra 1921. Natančnejši program bo razviden na lepkih.

Interesente semnja opozarjamo, da je prevzela tukajšnja zavarovalna družba »Croatia« vodstvo zavarovanja ljubljanskega velikega semnja ter se tvrdke, ki bodo razstavljalce blago opozarjajo na to, da sprejemajo ljubljanske zavarovalne družbe tudi zavarovanje transporta blaga. Blagohotne prijave naj se pošljejo direktno zavarovalnici »Croatii«, Stari trg 11.

Ljubljanski veliki vzorčni semenj od 3. do 12. septembra 1921. Motorni plugi na sejmišču. Poročali smo že, da bo na semnju zastopana v najboljši izbiri in v veliki meri industrija poljedelskih strojev. —

Vsakdo se zaveda odločilnega pomena poljedelstva za našo državo. Od stopnje, na kateri stoji kultura poljedelskih pridelkov od ekstenzivnega in intenzivnega obdelovanja polja je odvisno blagostanje pretežnega dela našega naroda. Industrija poljedelskih strojev postavi na sejmišče koristne in zanimave stroje, od katerih bodo mnogi v pogonu. Tako se pojavita že na prvem semnju dva motorna pluga, ki bosta na prostem orala zemljo in kazala interesentom, kako prihraniti na trudu, času in denarju pri važnem poljedelskem delu. Motorna pluga sta nemško-avstrijskega in češkoslovaškega izvora in bosta brezdvomno ena največjih atrakcij našega semnja.

Dostop na sejmišče. Ker se dovršujejo z vso naglico zadnja dela na paviljonih je urad ljubljanskega vzorčnega semnja prepovedal publiko dostop na sejmišče. Razstavitelji in drugi interesenti, ki bi posečali sejmišče, naj se zglase v uradu »Ljubljanskega vzorčnega semnja«, da dobe dovoljenje za vstop.

Telovadno orodje na semnju. Kolikor je doslej znano, bo razstavljeno na semnju telovadno orodje domačega, nemško-avstrijskega in češkoslovaškega izvora. Domače telovadno orodje najmodernejših vrst razstavi tukajšnja tvrdka Bašin in drug. Tako bo mogoče v tem in v mnogih drugih produktih presoditi konkurenčno zmožnost naše mlade industrije z nemško-avstrijsko in češkoslovaško.

Fotografiranje na sejmišču. Vsako fotografiranje na sejmišču je brez odobrenja Urada ljubljanskega velikega semnja prepovedano. Kdor bi želel slike paviljonov, posameznih razstavnih lokalov, posameznih predmetov ali celega sejmišča, se naj obrne na sejmski urad.

Poziv razstaviteljem »Ljubljanskega velikega vzorčnega semnja«. Ker bo v petek dne 2. septembra celo sejmišče komisijonelno pregledano in vsa pripravljalna dela za razstavo zaključena, se cenjeni razstavitelji trgovci, obrtniki in industriji naprošajo, da začno takoj z opremo svojih lokalov in razstavo svojih predmetov, da ne bo nepotrebnih zamud in neprilik. Prošnja in poziv velja v isti meri p. t. ljubljanskim tvrdkam, ki naj ne čakajo reda radi zadnjega dne in naj čim preje začno z opremo in pripravami.

Kajenje v paviljonih. Opozarjajo se vsi posetniki sejmišča, tako razstavitelji, njihovi uslužbenci in delavci, kakor vsa ostala publika, da je v posameznih paviljonih najstrožje zabranjeno kajenje. Ker je ta prepoved eminentne važnosti za varnost sejmišča in neupoštevanje te prepovedi zvezano z občutno kaznijo, se naprošajo vsi posetniki, da se te prepovedi striktno držijo.

Poslovni čas na sejmišču. Sejmišče bo odprto od 8. ure do 18. ure. Do 20. ure bo moralo biti končano vse čiščenje in bodo tudi razstavitelji morali do takrat zapustiti paviljone. Vsi lokali bodo čez noč strogo zastraženi. Razstavitelji, ki razstavijo na prostem ali pred paviljoni, bodo mogli pustiti blago na svojih mestih.

Vstopnina na sejmišču. Urad ljubljanskega velikega semnja ponovno opozarja cenjeno občinstvo, da bo stala vstopnica za enkratni poset sejmišča brez prekinjenja 5 dinarjev (20 K). Le permanentna vstopnica, ki stane 100 K in je zvezana za izvenljubljanske posetnike z raznimi drugimi ugodnostmi, opravičuje k večkratnemu posetu sejmišča vse dneve ljubljanske sejma.

Zastražena sejmišča. V svrhu varnosti sejmišča se bo nahajala v desnem paviljonu pri vходу vse sejmske dneve policijska straža, sestojeca iz 1 nadzornika in 6 stražnikov. Razven te straže bo poslovala na sejmišču pomnožena državna civilna straža. Poleg državnih stražnikov pa ima tudi sejmski urad lastne varnostne organe, ki se bodo nahajali noč in dan na sejmišču.

Reklama za veliki ljubljanski vzorčni semenj pri ljubljanskih tvrdkah še vedno ni taka, kakor jo važnost in velikost sejmske prireditve zahteva. Radi tega prosimo, da vsi trgovci, obrtniki in industrijci nalepijo povsod na vseh vidnih, razpoložljivih mestih svojih lokalov male sejmske plakate, ki so jih od propagandnega odseka prejeli. Obenem jih opozarjamo, da opremijo svoje lokale in izložbe kar najbolj skrbno. Dokazati morajo, da se vsi gospodarski krogi Ljubljane v največji meri zanimajo za sejmsko prireditve. S tem bodo sami za sebe napravili najboljšo reklamo pri številnih srbskih in hrvatskih gostih in inozemskih posetnikih ljubljanskega semnja.

Dopisi.

Iz Celja. Zadnji »Obrtni Vestnik« je prinesel neki dopis iz Celja, kjer neki gospod Koštomaj takorekoč javnosti denuncira celjske male obrtnike češ: jaz imam pravico delati 10 ur, medtem ko drugi obrtniki delajo brez vsakega dovoljenja več kot 8 ur. Treba bi bilo gospodu Koštomaju še samo dotične obrtnike po imenu navesti, da jih potem oblast lahko kaznuje. Seveda po mnenju gospoda Koštomaja se oblast še vse premalo briga za delovni čas. Mi pa vemo, da temu ni tako. Gosp. Koštomaj le ne vé, kako bi malim obrtnikom nagajal, zato jih denuncira — brez podlage! Pa mali obrtniki morajo tudi živeti, veste g. Koštomaj?!

Na izrednem občnem zboru »Obrtne zadruga na Vrhniki« dne 7. avgusta 1921 je bila sprejeta naslednja resolucija:

»Obrtniki sodnega okraja Vrhnika včlanjeni v »Obrtni zadrugi na Vrhniki« in zbrani na njenem izrednem občnem zboru dne 7. avgusta 1921 ugotavljamo, da nam je kr. davčna okrajna oblast v Ljubljani pred kratkim dostavila plačilne naloge v svrhu plačila osebne dohodnine za leto 1920 in deloma tudi še za leto 1919 ter deloma v svrhu plačila davka na vojne dobičke, da so ti davki po večini nepravilno, krivično in celo pristransko odmerjeni, in da obrtništvo nikakor ne more pristati na plačilo te osebne dohodnine in tega davka na vojne dobičke v tej izmeri.

Vsled tega:

1. z velikim zadoščenjem doznavamo, da bodo davčne komisije zopet vpeljane, zahtevamo pa, da se takoj razpišejo in izvedejo volitve v te komisije v razmerju: 4 prisedniki od davčne uprave, 8 prisednikov pa izvoljenih od davčnih obvezancev. Davki naj se odmerjajo izključno le na podlagi mnenja teh komisij tudi za nazaj do osvobojenja izpod Avstrije, do izvolitve pa naj se ukine vsaka odmera in izterjava teh davkov, o katerih smo prepričani, da so nam krivično odmerjeni;

2. odločno protestiramo proti načinu odmerjanja teh davkov, kjer se ne upošteva ne obdavčenčevih

napovedi, ne vobče znanih dejstev in olajšujočih okolnosti;

3. neomajno zahtevamo, da se pri davčnih oblastih vporablja pravica in zakon in z enako mero odklanjamo navedeno obdavčenje ter kličemo mero-dajne faktorje na pomoč pri obrambnem boju;

4. končno odločno protestiramo proti temu, da namerava finančno ministrstvo naredbenim potom zboljšati valuto na ta način, da se odmerijo pribitki na sedanje davke, celo za eno leto nazaj, ker so že dosedanji davki tako visoki, da nam je obstoj eksistenca ogrožena. Še višji davki bi vpropastili neimovit mali obrtni stan ter ga spravili na beraško palico.

Razno.

Določitev volišč za volitev prisednikov in namestnikov in prisednikov v vzklicno sodišče v Ljubljani. Vsled razglašanja oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani z dne 18. avgusta 1921, št. 3869-21 (Uradni list št. 101), volijo prisednike in namestnike v obrtno in prisednike v vzklicno sodišče volilci VIII. sekcije, to so iz volilnega okraja Ljubljana s Spod. Šiško na sledečih voliščih: A) Delavci oziroma delojemalci v nedeljo dne 11. septembra 1921 od 8. do 12. in 14. do 17. ure in sicer: iz I. skupine velikih obratov, ki imajo roza legitimacije v veliki dvorani mestnega doma. Iz II. skupine malih obratov, ki imajo bele legitimacije, v mali dvorani mestnega doma. Iz III. skupine trgovskih obratov, ki imajo rudeče legitimacije v posvetovalnici na magistratu. Iz IV. skupine za višji trgovska in višja netrgovska opravila nastavljenih oseb, ki imajo modre legitimacije, v mestni posvetovalnici na magistratu. B) Podjetniki oziroma delodajalci v torek dne 13. septembra od 8. do 12. in 14. do 17. ure in sicer: iz I. skupine velikih obratov, ki imajo rumene legitimacije, v mali dvorani mestnega doma. Iz II. skupine malih obratov, ki imajo zelene legitimacije, v mali dvorani mestnega doma. Iz III. skupine trgovskih obratov, ki imajo svetlo-rudeče legitimacije, v mestni posvetovalnici na magistratu in iz IV. skupine netrgovskih obratov, ki imajo za višja trgovska ali netrgovska opravila nastavljene osebe z oranžnimi legitimacijami, v mestni posvetovalnici na magistratu. — Vsak volilec dobi jedno legitimacijo in po dve glasovnici. Drugo glasovnico naj vsak volilec shrani za slučaj ožjih volitev. — V volilnih imenikih vpisane volilne upravičence, ki bi 3 dni pred volitvijo ne dobili dostavljene volilne legitimacije in glasovnice, pozivljamo po § 9. ministrske naredbe z dne 23. aprila 1898 drž. zak. št. 56, da pridejo še pred volitvijo po legitimacije in glasovnice v mestno posvetovalnico na magistratu od 8. do 13. ure popoldne. — Seboj pa morajo prinesiti radi izkaza identitete delavsko knjižico, izkaznico bolniške blagajne ali kako drugo jednako vredno izkazilo. — Legitimacije, ki nimajo mestnega pečata, so neveljavne. — Za glavno volišče, kjer se ugotovi skupni izid volitev, izvršenih v posameznih sekcijah, se je določilo mestno posvetovalnico na magistratu, kjer uraduje glavna volilna komisija od 8. do 13. ure.

V. mednarodni sejem v Frankfurtu ob M. se bo vršil v dneh od 25. septembra do 1. oktobra t. l. Katalog je interesantom na vpogled pri trgovski in obrt-

niški zbornici v Ljubljani. Istotam so na razpolago priglasnice za kupce sejmskega blaga (št. 6.923).

III. mednarodni vzorčni velesejem v Pragi se vrši letos od 1. do 8. septembra. Trgovska in obrtniška zbornica je prejela od urada tega sejma 100 slovenskih brošur in 100 malih lepakov, kateri so interesentom v zbornični pisarni na razpolago (št. 6.466).

Veliki sejem v Gradcu se vrši v dneh od 24. septembra do 2. oktobra t. l. Trgovska in obrtniška zbornica ima kataloge za ta sejem na razpolago in jih more interesentom v zbornični pisarni brezplačno prepustiti (št. 6.536).

Mednarodni vzorčen semenj na Dunaju se bo vršil v dneh od 11. do 17. septembra t. l. »Wiener Offerten-Zeitung«, glasilo za izkaz avstrijskega blaga prinaša v svoji 25. številki seznam vsega za časa sejma in sedaj na Dunaju v zalogah se nahajajočega blaga. Ta časopis je interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani (št. 6.724).

Oddaja prekladanja in skladanja soli in ostalih monopolizovanih predmetov v Bosanskem Brodu se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 10. septembra t. l. v pisarni upravnika državnih monopolov. — Količina, ki se ima prekladati in skladati znaša okoli 1000 vagonov in sicer 800 vagonov soli in 200 vagonov tobaka v enem letu. Te količine so namenjene raznim monopolskim postajam. Pravico, udeležiti se te licitacije imajo samo podaniki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ta oddaja zakupov bo veljavna za dobo enega leta od dneva ko bo pogodba podpisana. Interesenti, ki se hočejo udeležiti te licitacije, imajo položiti pri depozitni blagajni 50.000 dinarjev kavicje v gotovini ali z garancijskim pismom. Tozadavni pogoji so na vpogled pri Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani (6734).

Novo osnovana produktivna borza v Novem Sadu začne poslovati v torek, dne 30. avgusta 1921 ob 11. uri dpooldne (6928).

Nabava amonijevega solitra in žvepla. Uprava smodnišnice v Kamniku je razpisala tajno licitacijo za nabavo 30.000 kg amonijevega salitra in 20.000 kg žvepla. Licitacija se vrši pri gori imenovani upravi dne 15. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne. Na ponudbe, ki bi ne bile pravilno sestavljene in bi ponudniki prej ne položili predpisane kavicje, se ne bo oziralo. Garancijska pisma morajo biti registrirana in ne smejo biti omejena za določen čas. Pogoji za ta razpis so interesentom na vpogled v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani (6.889).

Nabava 90.000 kg železne pločevine. Direkcija državnih železnic v Sarajevu (uprava materiala) razpisuje potom javnega natečaja nabavo pločevine v debelosti 7 mm 20.000 kg, 1 mm 10.000 kg, 1½ mm 40.000 kg, 3 mm 5000 kg, 4 mm 5000 kg in 5 mm 10.000 kg, skupaj 90.000 kg. Ponudbe je pošiljati gori imenovani direkciji v zaprtih kuvertah (zavitkih) z označbo »Ponuda na željezni lim (pločevino) na razpis br. 24.133« najkasneje do 12. septembra t. l., 12. ure dopoldne. Cene je nastaviti všteti vse stroške do poljubne postaje v kraljevini. Razpis je interesentom pri Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled (6890).

Dobava ekonomskega materiala za tobačno tovarno v Sarajevu. Dne 15. septembra t. l. se bo vršila v pisarni upravnika državnih monopolov ob 11. uri dopoldne ofertalna licitacija za dobavo 10.750 risov

papirja različnih oblik in kakovosti, nadalje 850 zavitkov po 25 kg temnega kartona, 105.000.000 komadov in 650.000 metrov sponk iz pločevine, 2600 zavitkov gumiranega papirja po 250 m dolžine, 45.500 zvitkov papirja za smodke v dolžini po 1500 m in 17.500 zvitkov papirja za svalčice v dolžini po 1000 m v različnih širinah, 6000 kg lepa ter 20.000kg jeklenih žeblicev. Pravilno opremljene ponudbe v zapečateni kuverti je pošiljati na kancelarijo uprave monopola v Beogradu. Interesentom so pogoji kakor tudi vzorci na vpogled pri Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani (6866).

Svilo za sita in papir za soboslikarske šablone ima Urad za pospeševanje obrti v zalogi, kar bo razdelil med interesente. Svila za sita je št. 7 in je 102 cm široka.

Cement za obrtnike. Urad za pospeševane obrti lahko preskrbi obrtnikom trboveljski cement. Stavbeniki, zidarji in izdelovalci cementne opeke naj takoj prijavijo svoje potrebščine na naslov urada, Dunajska cesta št. 22.

Zadruga mizarjev Ljubljana, Sp. Šiška, Vič in Moste naznanja, da se vrši meseca oktobra t. l. pomagalska preizkušnja v Ljubljani. Kraj in dan se naznani pismeno. Lastnoročne prošnje je poslati na drugo do 25. septembra t. l. Na kasnejše prijave se ne bode oziralo. — Načelstvo.

Novo tovarniško podjetje »Tribuna«. Tovarna dvokoles in otroških vozičkov F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4 (trgovina Stari trg št. 28) edina te vrste v Jugoslaviji je pričela že s polnim obratom. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki za najnatančnejšo izdelavo. Ima posebne oddelke za emajliranje z ognjem, brusilnico, pobakrenje in poniklanje. V obratu so zaposlene prvovrstne strokovno izvežbane moči. Sprejme se v polno popravilo dvokolesa, otroške vozičke, šivalne, kakor tudi vse v mehanično stroko spadajoče stroje. Podjetje ima v zalogi vsakovrstne strojne dele in pnevmatike. Lastne prve izdelke, razstavi podjetje v posebnem oddelku, paviljon E, št. 65 na ljubljanskem velesejnu, na kar občinstvo posebno opozarjamo. Izšel je že tudi novi cenik. Najtopeje pozdravljamo novo industrijsko podjetje, ki nas v tej stroki osamosvoja na našem narodno-gospodarskem polju.

Št. 38869 ad 21.

R A Z G L A S

o določitvi dni in o razdelitvi volilnega okraja na krajevno ločene sekcije za volitev prisodnikov in namestnikov obrtnega sodišča v Ljubljani in za volitev obrtnih prisodnikov vzklicnega sodišča.

Dodatno k tuuradnemu razglasu z dne 30. aprila 1921, št. 2783, o razpisu volitev za obrtno sodišče v Ljubljani, se odreja volitev za volilni razred delavcev, oziroma delojemalcev, na nedeljo, dne 11. sept. 1921 in za volilni razred podjetnikov, oziroma delodajalcev, na torek, dne 13. septembra 1921.

Volilo se bo v več teritorijalno ločenih sekcijah, ki se na podstavi § 5., odstavka 2., ministrske naredbę z dne 15. julija 1909., drž. zak. št. 112, določajo tako-le:

I. sekcija

obseza občine Devico Marijo v Polju, Dobrunje in Podgorico.

Volilni kraj je Devica Marija v Polju.

II. sekcija

obseza občine Moste, Ježico in Črnuče.

Volilni kraj so Moste.

III. sekcija

obseza občine Brezovico, Dobrovo, Log, Rudnik in Vič.

Volilni kraj so Glinec (občina Vič).

IV. sekcija

obseza občino Smartno, Št. Vid in Zgornjo Šiško.

Volilni kraj je Št. Vid.

V. sekcija

obseza občino Medvode.

Volilni kraj je Preska.

VI. sekcija

obseza občine Grosuplje, Lipljenje, Račno, Slivnico, Št. Juri in Šmarje.

Volilni kraj je stranska vas (občina Grosuplje).

VII. sekcija

obseza občine Iško loko, Iško vas, Pijavo gorico, Studenec, Tomišelj, Vrbljenje in Želimlje.

Volilni kraj je Studenec.

VIII. sekcija

obseza ozemlje mesta Ljubljane.

Volilni kraj je Ljubljana.

* * *

Skupni izid volitev, izvršenih v posameznih sekcijah, se ugotovi in razglasi pri VIII. sekciji v Ljubljani.

Ura pričetka in zaključka volitev in volilni lokal se naznanijo najkasneje osem dni pred volitvijo na krajevno običajni način v vseh občinah, ki pripadajo okolišu obrtnega sodišča.

Vsako posamezno volitev vodi volilni komisar, določen po obrtnem oblastvu; ta komisar odloča o identiteti volilcev in o veljavnosti oddanih glasov, ne da bi bila dopustna nadaljnja pritožba.

Volitev se prične ob določenem času, ne glede na število došlih volilcev, in se zaključi ob določeni uri.

Voli se tako, da se osebno oddajajo glasovnice. Samo v skupini podjetnikov, odnosno delodajalcev, smejo voliti za ženske njih zakonski možje ali pa posebno poblašcene tretje osebe.

Osebe, ki niso vpisane v volilnem imeniku, ne morejo voliti.

Volilci odajajo svoje glasovnice po vrsti, kakor se javijo.

Izvoljen je, kdor združi nase absolutno večino oddanih glasov.

Če se ne doseže absolutna večina, se odredi ožja volitev med onimi osebami, ki so dobile največ glasov.

V ožjo volitev je privzeti dvakrat toliko članov, kolikor jih je še voliti.

Pri morebitni ožji volitvi smejo voliti samo one osebe, ki so volile pri prvotni volitvi in se o tem izkažejo z volilno izkaznico, ki je bila zaznamenovana pri prvotni volitvi.

Zoper volilno postopane in zoper ugotovitev izida v zmlu § 12. ministrske naredbe z dne 23. aprila 1898., drž. zak. št. 56, pritožba ni dopustna.

Ministrstvo za trgovino in industrijo,
oddelek v Ljubljani,

dne 18. avgusta 1921.

Dr. Marn s. r.

Listnica uredništva. Zaradi preoblega gradiva smo morali odložiti konec članka »Novi finančni zakon« za prihodnjo številko.

Izdajatelj konzorcij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Velika izbira otročjih vozičkov, dvokoles in šivalnih strojev

po ceni

F. Batjel, Ljubljana
Stari trg št. 28.

Sprejmejo se v polno popravo za emajliranje z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji.

Mehanična delavnica:
Karlovska cesta št. 4.

„TRIBUNA“

(F. Batjel)

tovarna dvokoles in otroških vozičkov

Ljubljana

Karlovska cesta 4.

Zvonarska ul. 1.

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila na menice
in kredite v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam.

18, 10-5

Pravi malinovec

se vedno dobiva po najnižjih dnevni-
cenah pri 30, 14-7

Potnik Srečko, Ljubljana,
Metelkova ulica, blizu Belgijske vojašnice.

Istotam se dobijo
ekstraktivni izdelki za sodavičarje.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg 4.

Telefon št. 508.

Poštno-čeka. urad

št. 12.051.

13, 24-17

daje kredite v obrtne svrhe, po
izrednih pogojih, pospešuje usta-
navljanje obrtnih in industrijskih
podjetij, izvršuje vse bančne
transakcije najkulantneje. Vloge
na knjižice in na tekoči račun
obrestuje s

4°|o

od dne vloge do dne dviga.

M. KUŠTRIN

LJUBLJANA

DUNAJSKA C. 20. — TELF. 470

PODR. MARIBOR

JURČIČEVA ULICA 9.

PRIPOROČA
PNEVMATIKE ZA AUTO
IN KOLESA, TER VSAKE VRSTE
GUMIJEVIH PREDMETOV, ISOLIRANE ŽICE
ZA ELEKTRIČNO NAPELJAVO IN ELEKTROTEH-
NIČNI MATERIJAL PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH ! ! ! !